

характерных для лечения заболеваний, а также преодоления последствий различного рода травм и катастроф, бытующих в наше бурное время.

Одной из проблем, с которой сталкиваются студенты-иностранцы как в бытовой жизни, так и медицинской практике, является недостаточное знание фразеологического состава русского языка. Хорошо зная из курса анатомии строение человеческого тела, его органов и функций, студенты медицинских вузов тем не менее попадают в затруднительное положение, встречая в речевой коммуникации выражения типа «выбросить из головы», «хлопать ушами», «заговаривать зубы», «намылить голову», «сойти с рук» и т.п. Показательно, что на вопрос, что значит «потерять голову» (т.е. «растеряться»), иностранцы дали неправильные ответы, среди которых были: «умереть», «сойти с ума», «забыть имя» и т.п.

Решением этой проблемы становится создание учебного пособия-справочника фразеологизмов, стержневым компонентом которых служит терминология анатомии человека. (Характерно, что в изданном без малого двадцать лет назад учебном пособии «Русская фразеология» среди 740 фразеологизмов 177 фразеологических единиц (или 24 процента) имеют своим стержневым компонентом анатомические термины.)

Подобное пособие, являясь специальным справочником для студентов-медиков, может выполнять несколько функций, а именно:

- служить иллюстрацией многозначности лексики русского языка;
- быть для иностранного учащегося ценным помощником в овладении им фразеологией изучаемого языка, применяемой в различных сферах общения, в том и числе и профессиональной;
- являться для студента средством обогащения лексического и фразеологического запаса.

Список использованных источников

1. Кохтев Н.Н. Русская фразеология / Н.Н.Кохтев, Д.Э.Розенталь. — М.: Русский язык, 1990.
2. Шанский Н.М. Фразеология современного русского языка / Шанский Н.М. — М.: Высшая школа, 1985.

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Михайлова Т.В.

*Україна, Харків, Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Питання використання новітніх педагогічних технологій досліджували І. Дичківська, С. Караман, О. Когут, О. Любашенко, О. Пехота, Т. Симоненко та ін. Для викладачів кафедри української, російської мов і прикладної лінгвістики Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

(НТУ «ХП») це питання є *актуальним*, оскільки нині значно зросли обсяги інформації, що вимагає інтенсифікації навчання. В університеті, як і в інших вишах України, викладають обов'язкову дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням» (УМПС), мета якої – сформувати в майбутніх спеціалістів уміння досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері, навички оптимальної мовленнєвої поведінки. Кількість аудиторних годин на вивчення цієї дисципліни в НТУ «ХП» зменшено, але обсяг матеріалу залишився тим самим, тому важливою є проблема інтенсифікації та оптимізації навчального процесу, розв'язати яку можна за допомогою впровадження нових методів. *Мета* праці – з'ясувати особливості застосування інноваційних технологій на заняттях з української мови за професійним спрямуванням з майбутніми фахівцями технічного профілю.

Під час викладання УМПС у НТУ «ХП» науково-педагогічні працівники (НПП) використовують традиційні й інноваційні методи навчання: 1) викладання нового матеріалу (лекція, проблемна бесіда, анкетування, демонстрування та ін.); 2) практична діяльність (виконання вправ, спостереження за мовним матеріалом, моделювання мовленнєвих ситуацій, комунікативні тренінги/ дискусії, ділові ігри/); 3) творча діяльність (дослідні і творчі завдання, презентації проектів); 4) діагностування (бесіда, тестування, фронтальне опитування, творчі й самостійні роботи, захист проектів); 5) самостійна робота (науково-дослідна робота, виконання вправ, виконання творчих завдань). Відповідно до навчальної програми, типу заняття і його мети, дидактичної настанови науково-педагогічні працівники обирають потрібні методи. Серед новітніх поширеними є комп'ютерно-інформаційні, інтерактивні, проектні педагогічні технології.

1. Комп'ютерно-інформаційні (демонстрування аудіо- та відеоматеріалів, використання електронних підручників, презентацій, словників, контрольних робіт, застосування мультимедійних та інтернет-ресурсів) сприяють активізації сприйняття й глибшому усвідомленню навчального матеріалу, організації самостійної роботи студентів, виробленню навичок праці на ПК, умінь знаходити й обробляти потрібну інформацію. Застосування цих технологій урізноманітнює форми подання знань, індивідуалізує та інтенсифікує навчання, підвищує мотивацію студентів до оволодіння знаннями, забезпечує швидку взаємодію викладача й студента, дає змогу студентам провадити самоосвіту (є можливість використання електронних фондів бібліотек та ін.), підвищує майстерність викладачів. Зазначені технології допомагають імітувати на заняттях мовленнєві професійні ситуації, що дає змогу виробляти вміння розв'язувати проблеми в майбутній фаховій діяльності (види завдань у доповіді). В університеті традиційні методи навчання органічно доповнено розробленими дистанційними курсами з деяких профільних дисциплін університету за допомогою системи «MOODLE» (є курс з УМПС для кількох структурних підрозділів НТУ «ХП»). Такі курси – спосіб опанування знаннями, закріплення їх, формування умінь і навичок, контролю за цим процесом, спілкування НПП і студентів.

2. Інтерактивні технології (комунікативні тренінги, ігрові форми, кейс-технології /метод аналізу реальних професійних ситуацій щодо, наприклад, правильності висловлювань/) покликані розвивати мовленнєві навички студентів. Так, комунікативні тренінги (зокрема дискусії щодо термінологічних проблем: застосування спадщини 1920-х років, синонімів, частиномовного вираження спеціальних назв певної галузі, укладання друкованих словників та використання їхніх комп'ютерних версій) формують навички аналізу різних позицій і доведення власних поглядів. Проте можливі і проблеми (погіршення дисципліни, збільшення часу на вивчення матеріалу, несерйозне сприймання завдань), що вимагає залучення інших методів навчання.

3. Проектні технології (дослідницькі, творчі, інформаційні, практико-орієнтовані, ігрові) підвищують активність студентів у розв'язанні поставлених завдань, розвивають творче мислення, пізнавальні вміння й навички (шукати інформацію, обробляти її), навички презентації/виголошування результатів проектів, але обов'язково повинні мати наочний результат застосування на практиці здобутих знань (презентацію, аудіо- чи відеозапис, текст певного жанру і стилю). У доповіді описано мовно-професійні й загальнокультурні теми для виконання проектів, що розширює кругозір, збагачує словниковий запас студента. Часто для розроблення проектів створюють малі групи з відкритою або закритою координацією, що розвиває комунікативні навички, зміцнює міжособистісні взаємини, навчає співпрацювати. Якщо студент набуде таких навичок, він буде швидше пристосовуватися до змінюваних умов життя в суспільстві. Перед викладачем можуть поставати проблеми налагодження роботи у групах, контролю за діяльністю, виявлення типових помилок.

Зауважмо: сучасні педагогічні технології взаємопов'язані. Так, комп'ютерна методика дає змогу репрезентувати творчі розробки студентів за допомогою програми створення презентацій Power Point, забезпечує інтерактивну взаємодію викладача і студента. Будь-яка технологія вимагає особистісно-орієнтованого підходу, спрямованого на розкриття творчих можливостей студентів, урахування здібностей кожного. Використання інноваційних технологій навчання актуалізує і проблеми вдосконалення педагогічної майстерності НПП, удосконалення науково-дидактичного забезпечення викладання УМПС (приклади в доповіді).

Застосування сучасних педагогічних технологій під час викладання УМПС спонукає студентів-нефілологів усвідомлювати роль мови у професійній діяльності, постійно підвищувати мовленнєву компетентність, навчає спілкуватися. Подальші дослідження зазначених методів будуть сприяти модернізації та покращенню освіти й виховання, допомагати формуванню ініціативної, творчої особистості.